

СТРАТЕГІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕКОРАТИВНО- ПЛАСТИЧНИХ РІВНІВ СПРИЙНЯТТЯ СКУЛЬПТУРИ В ДИЗАЙНІ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Полубок А. П.

ВСТУП

Важко уявити архітектурний простір, в якому існують тільки будівлі та інженерні споруди як суто функціональні елементи інфраструктури, позбавлені естетичних ознак, образних та пластичних характеристик, що надає особливої змістовності предметно-просторовому середовищу та слугує візуальною ідентифікацією будь якого міста у світі. Функцію такої ідентифікації міського середовища можуть виконувати будь які об'єкти мистецтва, дизайну та скульптурна пластика. Саме скульптура в міському середовищі найкраще виконує роль образної конкретизації певного простору, скульптурні композиції різного виду розташовані в середовищі доповнюють архітектуру, створюють самодостатні комплекси (існуючи відносно самостійно у просторі), або підкорюються загальному характеру забудови, плануванню вулиць, площі, скверів та інше. Аналіз науково-теоретичних праць виявив актуальність систематизованого комплексного дослідження – визначення певної стратегії впровадження скульптурної пластики в контексті дизайну предметно-просторового середовища. Проведене дослідження показало, що у сучасному проектуванні скульптурні об'єкти реалізуються без достатнього урахування основних взаємозв'язків скульптурно-пластичних засобів і характеру предметно-просторового середовища. Такий підхід, безумовно, призводить до руйнування цілісної об'ємно-просторової структури середовища та відсутності органічного взаємозв'язку як простору вцілому, так і елементів архітектури з однієї сторони та монументальної, монументально-декоративної скульптури як пластичних об'єктів – з іншої. Гармонізація простору засобами скульптурної пластики повинна відповідати якісному процесу сприйняття ідейно-художнього змісту скульптурної композиції, загальній виразності архітектурно-пластичного комплексу. Важливість теми дослідження випливає з проблем гармонізації простору саме скульптурними засобами вираження та полягає у виявленні певних закономірностей і визначенні основних принципів взаємозв'язку скульптурної пластики та предметно-просторового середовища. Також важливість теми полягає у застосуванні сучасних методів та інструментів для впровадження

скульптурної пластики у предметно-просторовому середовищі. Використання певних принципів, методів та інструментів у проектуванні скульптурної композиції та їх гармонічне поєднання впливає на виразність, емоційне враження від скульптурної пластики та цілого простору, в якому вона розташована.

1. Виникнення передумов та проблеми дослідження

Класична періодизація історії мистецтв розглядає взаємозв'язки скульптурної пластики з предметно-просторовим середовищем в еволюційному контексті загального розвитку суспільства та у зв'язку із суспільним значенням пластичного мистецтва в гармонізації та удосконаленні естетичності зовнішнього громадського простору. Поняття загально-античного принципу гармонії завжди вкладалось у традиційну ідею та розуміння подібності людини і космосу та у відповідності із культом співмірності протиставлялось загальному хаосу, неупорядкованості та аморфному стану речей. Засновники класичної естетики називали гармонією художнього цілого – рівновагу, масштабність та співмірність елементів, деталей, які утворюють основу структури та своєрідний каркас будь-якого твору мистецтва. Співмірність форми по відношенню до оточуючого середовища та до інших форм, відношення розміру елементів форми до всієї цілої форми – являється одним із важливих факторів та має суттєве значення для визначення загальної гармонізації предметно-просторового середовища.

Щодо означеної теми дослідження, існує певна кількість теоретичного матеріалу з питань синтезу мистецтв, взаємозв'язку предметно-просторового середовища і скульптурної пластики, практичного застосування у просторі монументально-декоративного мистецтва та скульптури, де розкриваються також, основні позиції формування цього взаємозв'язку.

Відомо, що на початку історичного формування взаємозв'язків скульптурної пластики і архітектури Вітрувій та інші античні автори у своїх працях рекомендували застосовувати скульптуру та прикрашати нею храми і міста, надаючи детальний опис правил її розміщення, повідомляли деякі дані про розміри та розташування скульптур серед архітектурних споруд¹. Так, на початку історичної епохи зародження західноєвропейського класичного мистецтва закладались основи не тільки практичних навиків та прийомів застосування, але й теоретичних матеріалів систематизації взаємозв'язку архітектури та скульптури. В теоретичних матеріалах досліджуються також місця встановлення відомих історичних монументів та композиційні

---

¹ Vitruvius, P. *The ten books on architecture*. Harvard university Press. 1914, 331 p.

взаємозв'язки, які поступово відшліфовувались, встановлюючи правила співвідношення площі та монументу, які являються базовим досвідом і в сучасному плануванні міського середовища. На прикладах творчості майстрів Ренесансу можна зробити висновок, наскільки особлива увага приділялась композиційній єдності пластичної форми та середовища із визначенням головних точок споглядання та їх відстані до монументів. Особлива увага зверталась також на прийоми розміщення скульптури на міських площах, як основного місця встановлення скульптурної композиції за часів Відродження. Оформлення міської площі розглядається на історичних конкретних прикладах та в основних аспектах: основні етапи розвитку скульптури у тісному взаємозв'язку з архітектурним середовищем; графік руху споглядання скульптурної пластики; основні композиційні види скульптури; місце скульптури на площі; пластична форма та архітектурний фон. Приділяється увага питанню розміщення пам'ятника у певному оточуючому середовищі і його виразному, але природньому поєднанню із образом конкретного простору. Таким чином скульптурна пластика являється більш детальним елементом, природним та логічним продовженням архітектурної форми і середовища, де відбувається подальший ідейно-художній розвиток. Усі предмети, форми та пластичні об'єми існують, сприймаються і розташовуються у логічному композиційному взаємозв'язку та об'єднуються у групи так, щоб утворювався спільний простір і сприймався, як цільне та безперервне середовище. За допомогою скульптурної пластики та архітектурно-пластичних засобів можлива побудова спільного простору із певним графіком руху споглядання. Кожна окрема скульптурна композиція стає частиною цілого комплексу та отримує своє місце в архітектурному просторі з точки зору спільного розвитку художньо-пластичних характеристик та образу середовища, набуває нового ідейно-художнього змісту та значення, здійснює емоційний вплив на спостерігача. Таким чином поступово вирішувались певні пластично-архітектурні задачі – скульптурні композиції використовувались як засоби членування та орієнтуючі елементи простору, а у деяких випадках навіть об'єкти, які відіграють композиційно-домінуючу роль.

У процесі історичного розвитку архітектури і скульптури виникли, сформувались та по теперішній час трансформуються сучасні закономірності взаємозв'язку цих двох видів мистецтв, в результаті чого та на їх основі достатньо міцно ґрунтується загальна композиційна та структурна єдність предметно-просторового середовища. Сучасний стан характерних проблем спонукає на виявлення та аналіз поставлених завдань у зв'язку із об'єктивним розвитком та удосконаленням нових принципів планування в архітектурі та застосуванням новітніх

технологій будівництва. Запит на художню різноманітність архітектури та простору викликає потребу у їх пластичному збагаченні та застосуванні скульптури, іноді як домінуючих композиційних засобів у загальному процесі формоутворення предметно-просторового середовища². Загальні закономірності композиційної структури архітектурних ансамблів на просторово-візуальному та художньо-образному рівні системи сприйняття відображаються у певних взаємозв'язках скульптури та архітектури. Роль скульптурної пластики полягає у тому, що вона підсилює та конкретизує художній образ архітектурного ансамблю.

Висвітлення проблеми взаємозв'язку скульптури, архітектури та зовнішнього предметно-просторового середовища визначається та розвивається за двома основними аспектами – просторовим та пластичним. Стосовно композиції у контексті містобудівництва і гармонізації усієї структури архітектурного простору та його компонентів, скульптурна пластика теж являється компонентом цілої структури містобудівної композиції, вона постійно знаходиться у нерозривному взаємозв'язку з архітектурним середовищем. Властивості кожного компоненту найбільше проявляються та становляться органічними частинами архітектурного середовища, коли всі вони починають взаємодіяти за допомогою певних засобів вираження. Композиція в архітектурному середовищі розглядається як поняття організуючого початку, закономірності утворення форми в її загальному вигляді у відповідності зі змістом об'єкту і визначеної ідеї твору. Міське середовище визначається як синтезований простір, як осередок постійного синтезу, взаємодії творів мистецтва та архітектури. Таким чином визначається різноманітна ступінь участі скульптури в архітектурному ансамблі – від певної підлеглості йому до повного виокремлення та самодостатності у рішенні об'ємно-просторових задач. Активна артикуляція у просторі, підкреслюється силуетністю та «дальнобійністю» пластичних форм з точки зору монументів, які придбали підкреслено містобудівний характер у контексті їх розташування у міській структурі. У композиції сучасних монументів достатньо чітко визначилась тенденція вирішення просторово розвинутих пластичних систем (мікроансамблі, багатофігурні композиції) на відміну від окремих компактних форм у минулому. Такі просторові системи з'явились у відповідь на значне збільшення сучасної структури міста, яка і створила для монументально-декоративного мистецтва нові умови розвитку композиційних прийомів. Все частіше звертається увага на проблеми композиційного взаємозв'язку площі та монументу (скульп-

---

² Park S. H. Design Development of Sculpture as a Gateway to the city. *Journal of Korea Design Forum*. 2013. № 38. P. 357–371.

тура – простір), які неминуче пов'язуються із питанням планування та проектування цілих архітектурних ансамблів. На передній план висуваються проблеми співвідношення не тільки площі та монументу, але і міста в цілому, як єдиного художнього організму та художньої цінності архітектоніки міста.

Необхідність вирішення питань органічності композиції архітектурного простору вимагає пошуки пластичної виразності сучасного середовища та впровадження пластичних засобів вираження скульптурної композиції. Запит на художню різноманітність архітектури та простору викликає потребу у їх пластичній виразності та застосуванні скульптури, іноді як домінуючих композиційних засобів у загальному процесі формоутворення предметно-просторового середовища.

В сучасному урбанізованому середовищі роль скульптури виявляється ще досить недооціненою з точки зору удосконалення та образного збагачення типової забудови сучасних міст, парків, зон відпочинку, занедбаних промислових зон, дитячих майданчиків пластичними творами мистецтва, зокрема скульптурними композиціями^{3,4,5,6}. Створення гармонійного та органічного архітектурно-художнього образу простору на новому якісному рівні вимагає особливих стратегій впровадження засобів скульптурної пластики (СП) у предметно-просторовому середовищі (ППС) та являється актуальним завданням наукових досліджень в контексті взаємодії скульптурних композицій із простором. Зневага до специфіки пластичних засобів вираження призводить до втрати образності архітектурного простору, який значно програє у створенні особливих характерних ознак певного пізнаваного середовища та його ідейно-художньої змістовності.

---

³ Полубок А. П. Застосування скульптурної пластики на дитячих майданчиках та її взаємодія з архітектурним середовищем. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2012. № 31. С. 214–219.

⁴ Полубок А. П. Застосування скульптурної композиції на дитячих майданчиках та її взаємодія з архітектурним середовищем. *Архітектура історичного Києва. Контекст і втручання: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф.*, 24 листоп. 2017 р., м. Київ. Київ: КНУБА, 2017. С. 100–101.

⁵ Полубок А. П. Узагальнення художньо-пластичного образу як один із основних прийомів застосування скульптурної пластики в архітектурному середовищі. *Технічна естетика і дизайн*. 2019. № 16. С. 72–77. DOI: 10.32347/2221-9293.2019.16.72-81

⁶ Despot K., Sandeva V. Using sculpture: Principle of common links between art and park. *Paper presented at the International Interdisciplinary Conference: Landscape Transformation of the Post-Communist Countries (SVK 38/13/F5)*, 2013, October 17–18, Prague, Czech Republic. 2013. P. 1–8.

Актуальність систематизованого комплексного дослідження ролі і значення скульптурної пластики у просторовому розвитку архітектурного середовища, методів візуально-екологічного дизайну у формуванні естетики простору та визначення стратегії впровадження декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптурної пластики в контексті дизайну предметно-просторового середовища виявились у результаті аналізу ряду науково-теоретичних праць^{7,8}. Не достатнє врахування масштабного співвідношення, декоративно-пластичних засобів скульптури і характеру ППС часто призводить до руйнування цілісної об'ємно-просторової структури простору та відсутності органічного взаємозв'язку скульптурних композицій і міського середовища. В рамках композиційних основ синтезу мистецтв, процес взаємодії архітектури і СП забезпечує гармонізацію простору засобами скульптурної пластики, що врешті відповідає якісному процесу сприйняття ідейно-художнього змісту та загальній виразності будь якого архітектурно-пластичного комплексу^{9,10}. Важливість теми дослідження впливає з проблем гармонізації простору та полягає у застосуванні стратегії впровадження декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптури в дизайні предметно-просторового середовища, на основі виявлених у попередніх дослідженнях (попередня монографія¹¹) закономірностей та визначених принципів взаємозв'язку СП та ППС. Використання такої стратегії впровадження у проектуванні скульптурної композиції в предметно-просторовому середовищі впливає на емоційне враження від скульптурної пластики та на образність цілого простору, в якому вона розташована.

Нові цифрові інструменти для впровадження творів мистецтва в архітектурному просторі загалом та проектування скульптурної пластики зокрема, виникають у зв'язку із стрімким розвитком

---

⁷ Полубок А. П. Значення скульптурної пластики у просторовому розвитку архітектурного середовища. *I міжнародна науково-практична конференція: Просторовий розвиток територій: традиції та інновації: матеріали конф.*, 10–11 жовт. 2019 р. Київ: Інститут інноваційної освіти КНУБА, 2019. С. 137–139.

⁸ Пилипчук О. Д., Полубок А. П. Визначення методів екологічного дизайну у формуванні естетики простору. *Архітектура та екологія: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф.*, 16–18 листоп. 2020 р. Київ: НАУ, 2020. С. 78–79.

⁹ Полубок А. П. Застосування скульптурної композиції на дитячих майданчиках та її взаємодія з архітектурним середовищем. *Архітектура історичного Києва. Контекст і втручання: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф.*, 24 листоп. 2017 р., м. Київ. Київ: КНУБА, 2017. С. 100–101.

¹⁰ Полубок А. П. Композиційні основи синтезу мистецтв. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2018. № 14–15. С. 104–109.

¹¹ Polubok A. P. Principles and methods of introducing sculptural plasticity into the object-spatial environment. *Cultural and Artistic Practices: World and Ukrainian Context*. Riga: Baltija Publishing, 2024. P. 120–138. DOI: 10.30525/978-9934-26-449-8-7.

технологій, що викликає попит на їх використання¹². Стратегію впровадження декоративно-пластичних рівнів сприйняття СП у ППС розроблено на основі інтерактивного алгоритму (на базі комп'ютерної програми «Excel») та представлено у прикладах (у вигляді таблиць) проектування скульптурної пластики в конкретній просторовій ситуації. Стратегія та етапи впровадження на основі розробленого інтерактивного алгоритму являються на сьогодні надзвичайно важливими для покращення якості людського сприйняття простору та екологічних характеристик дизайну в контексті естетики архітектурного простору з метою створення гармонійного предметно-просторового середовища^{13,14,15}.

Визначення певної стратегії впровадження декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптури в дизайні предметно-просторового середовища може доповнити та удосконалити методологію взаємозв'язків скульптури та архітектурного простору у рамках теорії синтезу мистецтв¹⁶. Також дана стратегія рекомендується для прискорення та спрощення процесу проектування скульптурних об'єктів у просторі для створення більш гармонійних взаємовідносин будь-яких об'ємно-пластичних об'єктів з архітектурою.

2. Визначення декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптурної пластики

На основі визначених в минулому дослідженні¹⁷ принципів впровадження скульптурної пластики в предметно-просторовому середовищі – 1. загальної масштабної співмірності (ЗМС); 2. узагальнення силуету

---

¹² Чепелик О. В. *Взаємодія архітектурних просторів сучасного мистецтва та новітніх технологій або Мультимедійна утопія*. Київ: Хімджест, 2009. 272 с.

¹³ Bo Y., Yu J., Zhang K. Computational aesthetics and applications. *Visual Computing for Industry, Biomedicine and Art*. 2018. Vol. 1, № 6. P. 1–19. DOI: 10.1186/s42492-018-0006-1.

¹⁴ Ikeda Y., Herr C. M., Holzer D., Kaijima S., Kim M. J. Space and human perception – Exploring our reaction to different geometries of spaces. *Proceedings of the 20th International Conference: Emerging Experience in Past, Present and Future of Digital Architecture (CAADRIA 2015)*. 2015. P. 1–10.

¹⁵ Pylypchuk O. D., Krivenko O. V., Polubok A. P. Influence of environmental aspects of design on the aesthetics of architectural space. *Materials of the International Scientific and Practical Conference: Science, Engineering and Technology: Global Trends, Problems and Solutions. Part 2*. 2020. P. 122–124. DOI: 10.30525/978-9934-588-79-2-2.29.

¹⁶ Brenner A. Concerning sculpture and architecture. *Leonardo*. 1971. Vol. 4, № 2. P. 99–107.

¹⁷ Polubok A. P. Principles and methods of introducing sculptural plasticity into the object-spatial environment. *Cultural and Artistic Practices: World and Ukrainian Context*. Riga: Baltija Publishing, 2024. P. 120–138. DOI: 10.30525/978-9934-26-449-8-7.

(УЗГ); 3. Деталізації (ДТ), сформульовано декоративно-пластичні рівні сприйняття (ДПРС):

1. Перший декоративно-пластичний рівень сприйняття (ДПРС 1): мікропростір – камерна СП, розрахована на сприйняття з близької відстані у просторі діаметром від 1 до 10 м, детальне споглядання форми, пластики та фактури із низьким рівнем узагальнення (УЗГ 1) силуету та високим рівнем деталізації (ДТ 1). Засоби вираження наближаються до станкової скульптури – дуже детально пророблена поверхня об'єму, дрібні деталі, складна пластичність форми, активне застосування текстури та кольору.

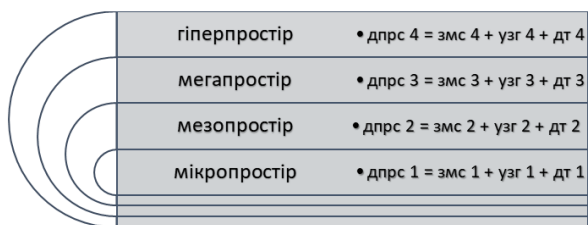
2. Другий декоративно-пластичний рівень сприйняття (ДПРС 2): мезопростір – монументально-декоративна СП, розрахована на сприйняття у просторі діаметром від 10 до 100 м із середнім рівнем узагальнення силуету (УЗГ 2) та середнім рівнем деталізації (ДТ 2). Засоби вираження: застосування деталей середнього розміру, спрощення пластичності форми, достатнє застосування текстури та кольору для споглядання СП у межах даного виду простору.

3. Третій декоративно-пластичний рівень сприйняття (ДПРС 3): макропростір – монументальна СП, розрахована на сприйняття у просторі діаметром від 100 до 1000 м із високим рівнем узагальнення силуету (УЗГ 3) та низьким рівнем деталізації (ДТ 3). Засоби вираження: значне спрощення пластичності форми, застосування деталей великого розміру, глибока пластика та членування форми, пасивне застосування текстури та кольору.

Четвертий декоративно-пластичний рівень сприйняття (ДПРС 4): гіперпростір – монументальна СП, розрахована на сприйняття у просторі діаметром від 1000 м. і більше із максимальним рівнем узагальнення (УЗГ 4) та мінімальним рівнем деталізації (ДТ 4). Засоби вираження: для споглядання з дуже великої відстані – максимальне спрощення пластичності форми, застосування деталей тільки великого розміру, глибока пластика та членування форми, силуетне сприйняття, майже відсутнє застосування текстури та кольору.

Визначені декоративно-пластичні рівні сприйняття (ДПРС) утворюють комплексне сприйняття усіх засобів вираження СП (узагальнення силуету, деталізації, пластичної якості, текстури, кольору), розрахованих на споглядання у відповідних типах ППС з певної дистанції.

На основі визначених декоративно-пластичних рівнів сприйняття побудована певна ієрархічна модель, яка представлена у структурній схемі (рис. 1).

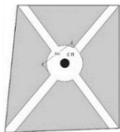

Рис. 1. Структурна схема декоративно-пластичних рівнів сприйняття

У якості прикладу, який наглядно демонструє та відображає визначені декоративно-пластичні рівні сприйняття скульптурної пластики в предметно-просторовому середовищі, представлена таблиця у якій наведено фото загальновідомих скульптурних творів (див. Табл. 1).

Таблиця 1

Декоративно-пластичні рівні сприйняття скульптурної пластики в предметно-просторовому середовищі

Зображення СП у просторі	План-схема, типи простору	ДПРС	Рівні ЗМС	Рівні УЗГ	Рівні ДТ
 «Мислитель» скульптор О. Роден, м. Париж, Франція ¹⁸	 <i>Мікропростір</i>	ДПРС 1	ЗМС 1	УЗГ 1 (низький)	ДТ 1 (високий)
 «Пам'ятник засновникам Києва», скульптор В. Бородай, м. Київ, Україна ¹⁹	 <i>Мезопростір</i>	ДПРС 2	ЗМС 2	УЗГ 2 (середній)	ДТ 2 (середній)

¹⁸ Vitya_maly. Park, France, Paris, sculpture, Thinker, Auguste Rodin [Фотографія]. GoodFon. n.d. URL: <https://www.goodfon.ru/wallpaper/parizh-frantsiia-park-skulptura-myslitel-ogiust-roden.html> (дата звернення: 02.03.2020).

¹⁹ Kyivmaps. Founders of Kyiv Monument. Kyivmaps. n.d. URL: <https://kyivmaps.com/en/places/pamatnik-osnovatelam-kieva1> (дата звернення: 02.03.2020).

Продовження таблиці 1

«Відкрита рука», Ле Корбюз'є, м. Чандігарх, Індія²⁰	Макропростір	ДПРС 3	ЗМС 3	УЗГ 3 (високий)	ДТ 3 (низький)
«Статуя Христа», скульптор Поль Ландовскі, м. Ріо-де-Жанейро, Бразилія²¹	Гіперпростір	ДПРС 4	ЗМС 4	УЗГ 4 (максимальний)	ДТ 4 (мінімальний)

Візуально проаналізувавши приклади скульптурних композицій, представлених у таблиці, можна зробити висновок: із збільшенням розміру простору та розміру скульптурної пластики збільшується рівень узагальнення силуету та зменшується рівень деталізації, що обумовлює також підвищення виразності силуету та значення напрямків, точок сприйняття скульптури^{22,23,24}. Аналіз з позицій фізіологічних та естетичних факторів сприйняття виявив гармонічний взаємозв'язок

²⁰ Chandigarh Metro. Chandigarh Open Hand Monument Thrown Open to Public. *Chandigarh Metro*. n.d. URL: <https://chandigarhmetro.com/chandigarh-open-hand-monument-thrown-open-to-public/> (дата звернення: 02.03.2020).

²¹ 28. Христос-Спаситель (статуя) Sites.google.com. n.d. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81-%D0%A1%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C_\(%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%8F\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81-%D0%A1%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C_(%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%8F)) (дата звернення: 02.03.2020).

²² Ciftioglu O., Bittermann M. S. Fusion of perceptions in architectural design. *Models of Computation: Human Factors – Computation and Performance* – eCAADe. 2013. Vol. 31, № 2. P. 335–344.

²³ Полубок А. П. Закономірності узагальнення силуету монументально-декоративної скульптури. *Містобудування та територіальне планування*. 2020. № 65. С. 258–265. DOI: 10.32347/2221-9293.2019.16.58-71.

²⁴ Polubok A., Pylypchuk O. Orientation of monumental decorative sculpture in urban space. *Landscape Architecture and Art*. 2023. Vol. 23, № 23. P. 51–58. DOI: 10.22616/j.landarchart.2023.23.07.

скульптурної пластики із предметно-просторовим середовищем^{25,26,27,28}. В усіх представлених просторових ситуаціях, в аспекті взаємозв'язку із предметно-просторовим середовищем, скульптурна пластика також вирішує певні композиційно-структурні задачі^{29,30}. Масштабна гармонізація середовища була досягнута дотриманням оптимальних габаритних співвідношень різних типів скульптурної пластики із масштабними ознаками різних типів ППС³¹.

3. Впровадження декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптурної пластики

На прикладах авторських творчих робіт показано впровадження скульптурної пластики із застосуванням та підтвердженням ефективності розроблених декоративно-пластичних рівнів сприйняття при проектуванні скульптурної пластики у конкретній просторовій ситуації (див. Табл. 2).

Загальний архітектурний образ наведеного у таблиці простору вдало доповнюється монументально-декоративною пластикою та відповідає композиційним основам синтезу мистецтва і архітектури – єдність засобів вираження усіх трьох візуальних форм, просторової, пластичної та колористичної у системі чотирьох видів основних зв'язків: функціональних, просторових, пластичних та колористичних³².

---

²⁵ Januchta-Szostak A. Methodology of visual art localization in public spaces on example of Poznan city. *Urbanistika ir architektūra: Town Planning and Architecture*. 2007. Vol. XXXI, № 1. P. 19–38. DOI: 10.3846/13921630.2007.10697086.

²⁶ Januchta-Szostak A. *The role of public visual art in urban space recognition*. Cognitive Maps Perusich. 2010. 140 p. DOI: 10.5772/7120.

²⁷ Gibson J. J. *The ecological approach to visual perception*. Boston : Houghton Mifflin, 1979. 346 p.

²⁸ Arnheim R. *Art and visual perception*. Los Angeles: University of California Press, 1974. 508 p.

²⁹ Kömez E. Architectural contextualism and emerging hybrid morphologies: *The case of Olympic Sculpture Park for the Seattle Art Museum*. EAAE/ISUF International Conference: *New Urban Configurations*. 2014. P. 361–369. DOI: 10.3233/978-1-61499-365-0-369.

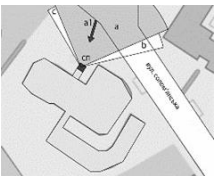
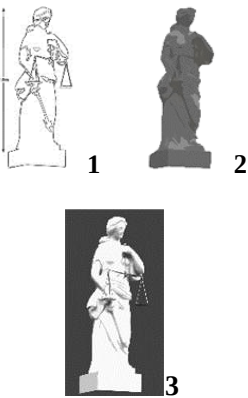
³⁰ Marcos C. L., Domingo-Gresa J., Spallone R. La ideación de la forma en el espacio. Estrategias de conformación espacial en escultura y arquitectura. *Arte, Individuo y Sociedad*. 2024. Vol. 36, № 2. P. 415–432. DOI: 10.5209/aris.91696.

³¹ Пилипчук О. Д., Полубок А. П. Визначення методів екологічного дизайну у формуванні естетики простору. *Архітектура та екологія* : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., 16–18 листоп. 2020 р. Київ: НАУ, 2020. С. 78–79.

³² Полубок А. П. Композиційні основи синтезу мистецтв та візуальна екологія простору. *Архітектура та екологія*: матеріали IX Міжнар. наук. конф., 30 жовт. – 1 листоп. 2018 р. Київ: НАУ, 2018. С. 97–98.

Таблиця 2

**Приклад впровадження розроблених декоративно-пластичних
рівнів у проектування скульптурної пластики в конкретній
просторовій ситуації**

Етапи впровад.	Схема просторової ситуації та СП	Опис етапів впровадження
I		Тип простору за масштабом – мезопростір (35/45 м). СП – скульптурна композиція «Феміда»
II		Тип простору за сприйняттям – напіввідкритий кутовий. СП – скульптурна композиція «Феміда»
III		Тип сприйняття – фронтальне; a1 – основний напрямок головної зони сприйняття; a – головна зона сприйняття 90°; b – додаткова зона сприйняття 10°; c – додаткова зона сприйняття 8°; СП – скульптурна композиція «Феміда»
IV		Вид скульптури – монументально- декоративна висота (4 м, 7 м – із постаментом). Рівень узагальнення силуету – середній (0,16–0,24 м). Рівень деталізації – середній (d: 0,16–0,24 м), (g: 0,08 м)

V	Статуя правосуддя – «Феміда». Скульптор Полубок А.П. Київський апеляційний суд, 2007 р. м. Київ	Тип простору за масштабом – мезопростір (35/45 м). Тип простору за сприйняттям – напіввідкритий кутовий. Тип сприйняття – фронтальне (гол. зона сприйняття 90°, дод. 10°). Вид скульптури – монументально-декоративна, висота (4 м, 7 м – із постаментом); рівень узагальнення силуету – середній (0,16–0,24 м); рівень деталізації – середній (d: 0,16–0,24 м), (g: 0,08)

Заданий тип (мезопростір ЗМС 2), розміри простору (45/35 м) та призначення об'єкту («Київський апеляційний суд») визначили найсприятливіший вид скульптурної пластики – монументально-декоративна, жанр – фігура-тивна та тему – статуя Правосуддя. Габарити простору визначили також максимальний розмір композиції (висота 4 м, із постаментом 7 м), а тип простору за сприйняттям (напіввідкритий, кутовий) визначив найсприятливіший для даної просторової ситуації тип сприйняття – фронтальний. Цей тип сприйняття у даному випадку займає майже усю загальну зону, розраховану на споглядання даної монументально-декоративної композиції, враховуючи її жанр, із головною зоною сприйняття біля – 90°, та невеликими додатковими зонами приблизно – 10° та 8°. Тому, у головній зоні сприйняття спостерігаються силуети із найвиразнішим сприйняттям образу даної композиції, який розпізнається не тільки у межах території «Апеляційного суду», але й з дальніх дистанцій споглядання. Зони сприйняття, які виходять за межі головної та знаходяться у додаткових (10° та 8°), не дають змогу повноцінно спостерігати найвиразніший образ композиції, виходячи із того, що додаткові зони починають втрачати пізнаваність силуету «Статуї Правосуддя».

За своїми масштабами мезопростір визначив найсприятливіший для сприйняття рівень узагальнення силуету (середній УЗГ 2) монументально-декоративної скульптури, розмір деталей у якому становить від 0,16 м–0,24 м. Такий рівень узагальнення передбачає споглядання деталей силуету скульптурної пластики на порівняно невеликих дистанціях, зумовлених межами даного мезопростору. Але у діапазоні «середнього» рівня узагальнення силуету наявні мінімальні розміри деталей для споглядання з невеликих відстаней у межах даної території

та максимальні розміри деталей силуету для сприйняття з дальніх дистанцій поза межами даного простору, що робить процес сприйняття можливим на різних декоративно-пластичних рівнях (ДПРС 2, ДПРС 3).

Таким чином за своїми масштабами, мезопростір також визначив у результаті застосування розробленого алгоритму найсприятливіший для сприйняття рівень деталізації (середній ДТ 2) монументально-декоративної скульптури, розмір деталей у якому становить, враховуючи жанр скульптурної пластики, також від 0,16 до 0,24 м та глибину рельєфності деталей у середньому 0,06 м у відповідності із декоративно-пластичним рівнем її сприйняття. Цей рівень деталізації також (у зв'язку із певним рівнем узагальнення) передбачає споглядання деталей силуету скульптурної пластики на порівняно невеликих відстанях сприйняття, зумовлених межами даного мезопростору.

У системі чотирьох видів основних зв'язків, функціональних, просторових, пластичних та колористичних, досягаючи справжньої єдності засобів вираження усіх трьох візуальних форм, просторової, пластичної та колористичної, дана монументально-декоративна скульптура виконана із матеріалу сірий граніт, що органічно та стилістично поєднує композицію із спорудою у предметно-просторовому середовищі за колористичними характеристиками, підтримуючи загальний колорит фасаду будівлі. У той же час, теплий відтінок частини фасаду, на тлі якого розташована композиція, виділяє нейтрально сірий силует статуї, вигідно та контрастно виявляючи контури скульптурної композиції, привертаючи увагу спостерігача з далекої відстані.

Монументально-декоративна пластика даної скульптурної композиції, створена у контексті синтезу мистецтв, розпоряджаючись певними засобами вираження та декоративно-пластичними рівнями сприйняття, притаманними саме даному виду скульптури, володіє особливою силою емоційного впливу, недоступною окремим видам скульптури. У процесі створення синтетичного архітектурно-художнього образу, наведеного у даному прикладі предметно-просторового середовища, монументально-декоративна скульптура інтегрується із простором у вигляді певних засобів вираження на основі визначених основних принципів структурного взаємозв'язку між скульптурною пластикою і предметно-просторовим середовищем. Саме на основі таких принципів взаємозв'язку та особливих засобів вираження СП створено алгоритмічну модель послідовності проектування скульптурної композиції у певній просторовій ситуації, яку можливо виразити інформаційною моделлю:

$$\text{ДПРС } 2 = \text{ЗМС } 2 + \text{УЗГ } 2 + \text{ДТ } 2.$$

Впровадження скульптурної пластики у конкретній просторовій ситуації із застосуванням розроблених декоративно-пластичних рівнів сприйняття показано на наступному прикладі впровадження авторських творчих робіт (див. Рис. 2. та Табл. 3).

Рис. 2. Скульптурний комплекс «Алея дитинства», 2012 р.
Скульптор Полубок А.П.
м. Київ, Дніпровська набережна
(фото автора)

Скульптурні композиції у даній просторовій ситуації створюють в предметно-просторовому середовищі (на дитячому майданчику) – комплекс або ансамбль, в якому окремі скульптурні образи поєднані між собою спільними пластичними, колористичними та стилістичними ознаками. Розташування скульптур у просторі даного комплексу є продуманим і логічно зв'язаним. Пластичні образи розміщуються один відносно іншого у межах єдиної сюжетної лінії із наявністю між ними композиційно-просторового взаємозв'язку та певного «спілкування». Крім того, простір також приймає участь у створенні як окремої композиції, так і ансамблю, отже – відстань між окремими скульптурами в межах ансамблю сприймається як повноцінна частина цілої композиції³³.

---

³³ Полубок, А. П. (2012). Застосування скульптурної пластики на дитячих майданчиках та її взаємодія з архітектурним середовищем. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*, 31, 214–219. Київ: КНУБА.

Таблиця 3

Приклад впровадження розроблених декоративно-пластичних рівнів у проектування скульптурної пластики в конкретній просторовій ситуації

Етапи	Схема просторової ситуації та СП	Опис етапів впровадження
I		Тип простору за масштабом – мікропростір (4/6 м), мезопростір (26 м). СП – скульптурні композиції «Алея дитинства»
II		Тип простору за сприйняттям – відкритий СП – скульптурні композиції «Алея дитинства»
III		Тип сприйняття – кругове головна зона сприйняття 360° СП – скульптурні композиції «Алея дитинства»
IV		1. Вид скульптури – камерна, макс. розмір (0,7–1,3 м) 2. Рівень узагальнення силуету – високий (0,16–0,32 м) 3. Рівень деталізації – середній (d: 0,08–0,16 м) (g: 0,026–0,053 м)

V	Скульптурний комплекс «Алея дитинства», 2012 р. Скульптор Полубок А. П. м. Київ, Дніпровська набережна (фото автора)	Тип простору за масштабом – <i>мікропростір (4/6 м)</i> Тип простору за сприйняттям – <i>відкритий</i> Тип сприйняття – <i>кругове</i> (гол. зона сприйняття 360°) Вид скульптури – <i>камерна</i>, макс. розмір (0,7–1,3 м) Рівень узагальнення силуету – <i>високий</i> (0,16–0,32 м) Рівень деталізації – <i>середній</i> (d: 0,08–0,16 м), (g: 0,026–0,053 м)

У заданому типі (мікропростір, ЗМС 1), розміри простору (4/6 м) та його призначення визначили найсприятливіший вид скульптурної пластики – камерна за масштабом, жанр – фігуративна ігрова та тему анімалістики. Максимальний розмір скульптурних композицій (0,7/1,3 м) визначили не тільки конкретні розміри простору, але і тип, жанр та функцію (ігрова для лазання) скульптури. Таким чином, тип простору за сприйняттям (відкритий) визначив найсприятливіший для даної просторової ситуації тип сприйняття – кругове.

Треба зазначити, що у конкретній просторовій ситуації, враховуючи характер композицій (скульптурний комплекс), декілька мікропросторів об'єднуються у загальну зону, яка за масштабом відповідає мезопростору (ЗМС 2). Отже, у даному предметно-просторовому середовищі маємо можливість кругового сприйняття як кожної окремої фігури комплексу у межах мікропростору, так і можливість такого сприйняття – загального комплексу у межах мезопростору.

У результаті застосування розроблених декоративно-пластичних рівнів, мікропростір за своїми масштабами визначає найсприятливіший для сприйняття рівень узагальнення силуету камерної скульптури – «низький», розмір деталей у якому становить близько 0,04/0,08 м. Композиційна особливість скульптурного комплексу склалася так, що у конкретній просторовій ситуації декілька мікропросторів об'єдналися у загальну зону, яка за масштабом відповідає мезопростору розміром близько 26 м. Тому такий рівень («низький») вимагає коригування та застосування узагальнення силуету ближче до «високого» (УЗГ 3) рівня, розрахованого також на більші дистанції сприйняття, які зумовлені межами даного мезопростору. Крім того, даний скульптурний комплекс

у конкретній просторовій ситуації розрахований також на сприйняття із значно віддаленої дистанції, поза межами мезопростору. Саме тому у камерному виді скульптури було обрано «високий» рівень узагальнення силуету із розміром деталей – 0,16–0,32 м, який не зовсім відповідає такому виду скульптурної пластики, але це робить можливим процес сприйняття силуету на другому декоративно-пластичному рівні (ДПРС 2) у межах та поза межами мезопростору.

За своїми масштабами, дана просторова ситуація (декілька мікропросторів у межах мезопростору) також визначила найсприятливіший для сприйняття рівень деталізації – «середній» (ДТ 2) стосовно кольорових деталей (d : 0,04–0,08 м), та «низький» рівень деталізації (ДТ 3) стосовно об'ємних деталей форми (0,16–0,32 м). Отже, таке поєднання різних рівнів деталізації за кольором та за об'ємом в одному камерному виді скульптури дає можливість у відповідності із так званим «гібридним» декоративно-пластичним рівнем сприймати достатньо виразно скульптурну пластику одночасно у межах мікро та мезопростору. Характеристику такого скульптурного комплексу можна виразити інформаційною моделлю:

$$\text{ДПРС 2} = \text{ЗМС 1} + \text{ЗМС 2} + \text{УЗГ 3} + \text{ДТ 2} + \text{ДТ 3}.$$

Застосування такого виду скульптури не тільки урізноманітнює сучасний урбаністичний простір та міський ландшафт, такі скульптурні композиції взагалі надають дитячим майданчикам та зонам відпочинку індивідуальності, набувають у типовому плануванні архітектурного середовища образної виразності та інформаційної асоціативності. Даний скульптурний комплекс має суттєве значення – крім звичайних ігрових функцій майданчиків, тут відбувається «спілкування» глядачів та скульптурної пластики, естетичне виховання через певні пластичні образи, які у формі гри та розпізнавання скульптурних зображень, спонукають дітей до стилістичного та творчого розвитку³⁴.

Таким чином підтверджено ефективність стратегії впровадження та функціональність декоративно-пластичних рівнів сприйняття у проектуванні та створенні скульптурної пластики в предметно-просторовому середовищі. Отже, аналізуючи конкретні просторові ситуації із впровадженням реалізованих скульптурних композицій та враховуючи застосовані декоративно-пластичні рівні, доведено їх загальну практичну цінність та функціональність.

---

³⁴ Полубок А. П. Значення скульптурної пластики у просторовому розвитку архітектурного середовища. *І міжнародна науково-практична конференція: Просторовий розвиток територій: традиції та інновації*: матеріали конф., 10–11 жовт. 2019 р. Київ: Інститут інноваційної освіти КНУБА, 2019. С. 137–139.

ВИСНОВКИ

У результаті системного аналізу, на основі закономірностей та структури взаємозв'язків між скульптурною пластикою та простором, визначено стратегію впровадження декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптури у дизайні предметно-просторового середовища. Запропоновані декоративно-пластичні рівні сприйняття скульптурної пластики у дизайні ППС, в контексті синтезу мистецтв та архітектури, дозволяють створити гармонійний архітектурно-художній образ простору на якісно новому візуально-екологічному рівні.

Процес впровадження скульптурної пластики будь-якого виду (камерної або монументальної) в предметно-просторовому середовищі відповідного типу за масштабними та просторовими ознаками може бути більш структурованим та уніфікованим. Проблеми проектування та органічного впровадження будь-якого пластичного об'єкту в архітектурному просторі можуть бути вирішені ще на початковому етапі за допомогою визначених декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптурної пластики.

На прикладах авторських творчих робіт показано застосування та реалізацію стратегії впровадження декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптурної пластики у дизайні предметно-просторового середовища. Підтверджено функціональність впровадження декоративно-пластичних рівнів із застосуванням усіх компонентів взаємозв'язку скульптурної пластики і предметно-просторового середовища.

В результаті проведеного дослідження було встановлено, що практичне використання стратегії впровадження декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптурної пластики у предметно-просторовому середовищі, враховуючи співдружність двох видів професійної діяльності – скульптури та архітектури, передбачає спільну роботу скульптора і архітектора.

АНОТАЦІЯ

Дослідження присвячено визначенню стратегії впровадження декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптурної пластики в дизайні предметно-просторового середовища для створення гармонійного художньо-пластичного образу простору на новому якісному рівні. У дослідженні сформульовані попередні витоки проблеми, на основі яких окреслена актуальність, визначена практична цінність та затребуваність даної теми. Актуальність проблеми полягає у вирішенні задач співвідношення скульптурної пластики та предметно-просторового середовища на основі візуального сприйняття. В аспекті синтезу мистецтв, для загальної систематизації методології у дослідженні удосконалено теоретичні принципи, методи та практичні прийоми для їх

впровадження у проектування скульптурної пластики будь якого виду в зовнішньому предметно-просторовому середовищі.

Результатом дослідження являється визначення декоративно-пластичних рівнів сприйняття скульптурної пластики у дизайні зовнішнього предметно-просторового середовища. Використання декоративно-пластичних рівнів сприйняття, заснованих на принципах та методах впровадження скульптурної пластики в предметно-просторовому середовищі, сприяє прискоренню процесу створення та проектування скульптурної пластики у просторі. Скульптори та архітектори, користуючись такою стратегією впровадження скульптурної пластики, зможуть швидше і точніше приймати рішення під час створення та проектування скульптури у межах зовнішнього предметно-просторового середовища.

Література

1. Полубок А. П. Застосування скульптурної пластики на дитячих майданчиках та її взаємодія з архітектурним середовищем. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2012. № 31. С. 214–219.
2. Полубок А. П. Застосування скульптурної композиції на дитячих майданчиках та її взаємодія з архітектурним середовищем. *Архітектура історичного Києва. Контекст і втручання: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф.*, 24 листоп. 2017 р., м. Київ. Київ: КНУБА, 2017. С. 100–101.
3. Полубок А. П. Синтез мистецтв як процес взаємодії архітектури і пластичних мистецтв. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2017. № 49. С. 190–194.
4. Полубок А. П. Композиційні основи синтезу мистецтв. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2018. № 14–15. С. 104–109.
5. Полубок А. П. Композиційні основи синтезу мистецтв та візуальна екологія простору. *Архітектура та екологія: матеріали IX Міжнар. наук. конф.*, 30 жовт. – 1 листоп. 2018 р. Київ: НАУ, 2018. С. 97–98.
6. Полубок А. П. Узагальнення художньо-пластичного образу як один із основних прийомів застосування скульптурної пластики в архітектурному середовищі. *Технічна естетика і дизайн*. 2019. № 16. С. 72–77. DOI: 10.32347/2221-9293.2019.16.72-81
7. Полубок А. П. Значення скульптурної пластики у просторовому розвитку архітектурного середовища. *I міжнародна науково-практична конференція: Просторовий розвиток територій: традиції та інновації: матеріали конф.*, 10–11 жовт. 2019 р. Київ: Інститут інноваційної освіти КНУБА, 2019. С. 137–139.

8. Полубок А. П. Закономірності узагальнення силуету монументально-декоративної скульптури. *Містобудування та територіальне планування*. 2020. № 65. С. 258–265. DOI: 10.32347/2221-9293.2019.16.58-71.
9. Пилипчук О. Д., Полубок А. П. Визначення методів екологічного дизайну у формуванні естетики простору. *Архітектура та екологія*: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., 16–18 листоп. 2020 р. Київ: НАУ, 2020. С. 78–79.
10. Чепелик О. В. *Взаємодія архітектурних просторів сучасного мистецтва та новітніх технологій або Мультимедійна утопія*. Київ : Хімджест, 2009. 272 с.
11. Arnheim R. *Art and visual perception*. Los Angeles: University of California Press, 1974. 508 p.
12. Bo Y., Yu J., Zhang K. Computational aesthetics and applications. *Visual Computing for Industry, Biomedicine and Art*. 2018. Vol. 1, № 6. P. 1–19. DOI: 10.1186/s42492-018-0006-1.
13. Brenner A. Concerning sculpture and architecture. *Leonardo*. 1971. Vol. 4, № 2. P. 99–107.
14. Chandigarh Metro. Chandigarh Open Hand Monument Thrown Open to Public. *Chandigarh Metro*. n.d. URL: <https://chandigarhmetro.com/chandigarh-open-hand-monument-thrown-open-to-public/> (дата звернення: 02.03.2020).
15. Ciftcioglu O., Bittermann M. S. Fusion of perceptions in architectural design. *Models of Computation: Human Factors – Computation and Performance – eCAADe*. 2013. Vol. 31, № 2. P. 335–344.
16. Despot K., Sandeva V. Using sculpture: Principle of common links between art and park. Paper presented at the International Interdisciplinary Conference: Landscape Transformation of the Post-Communist Countries (SVK 38/13/F5), 2013, October 17–18, Prague, Czech Republic. 2013. P. 1–8.
17. Gibson J. J. *The ecological approach to visual perception*. Boston: Houghton Mifflin, 1979. 346 p.
18. Ikeda Y., Herr C. M., Holzer D., Kaijima S., Kim M. J. Space and human perception – Exploring our reaction to different geometries of spaces. *Proceedings of the 20th International Conference: Emerging Experience in Past, Present and Future of Digital Architecture (CAADRIA 2015)*. 2015. P. 1–10.
19. Januchta-Szostak A. Methodology of visual art localization in public spaces on example of Poznan city. *Urbanistika ir architektūra: Town Planning and Architecture*. 2007. Vol. XXXI, № 1. P. 19–38. DOI: 10.3846/13921630.2007.10697086.
20. Januchta-Szostak A. The role of public visual art in urban space recognition. *Cognitive Maps*. 2010. 140 p. DOI: 10.5772/7120.

21. Kyivmaps. Founders of Kyiv Monument. *Kyivmaps*. n.d. URL: <https://kyivmaps.com/en/places/pamatnik-osnovatelam-kieva1> (дата звернення: 02.03.2020).

22. Kömez E. Architectural contextualism and emerging hybrid morphologies: The case of Olympic Sculpture Park for the Seattle Art Museum. *EAAE/ISUF International Conference: New Urban Configurations*. 2014. P. 361–369. DOI: 10.3233/978-1-61499-365-0-369.

23. Marcos C. L., Domingo-Gresa J., Spallone R. La ideación de la forma en el espacio. Estrategias de conformación espacial en escultura y arquitectura. *Arte, Individuo y Sociedad*. 2024. Vol. 36, № 2. P. 415–432. DOI: 10.5209/aris.91696.

24. Park S. H. Design Development of Sculpture as a Gateway to the city. *Journal of Korea Design Forum*. 2013. № 38. P. 357–371.

25. Polubok A. P. Principles and methods of introducing sculptural plasticity into the object-spatial environment. *Cultural and Artistic Practices: World and Ukrainian Context*. Riga : Baltija Publishing, 2024. P. 120–138. DOI: 10.30525/978-9934-26-449-8-7.

26. Polubok A., Pylypchuk O. Orientation of monumental decorative sculpture in urban space. *Landscape Architecture and Art*. 2023. Vol. 23, № 23. P. 51–58. DOI: 10.22616/j.landarchart.2023.23.07.

27. Pylypchuk O. D., Krivenko O. V., Polubok A. P. Influence of environmental aspects of design on the aesthetics of architectural space. *Materials of the International Scientific and Practical Conference: Science, Engineering and Technology: Global Trends, Problems and Solutions. Part 2*. 2020. P. 122–124. DOI: 10.30525/978-9934-588-79-2-2.29.

28. Христос-Спаситель (статуя) *Sites.google.com*. n.d. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81-%D0%A1%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C_\(%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%8F\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81-%D0%A1%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C_(%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%8F)) (дата звернення: 02.03.2020).

29. Vitya_maly. Park, France, Paris, sculpture, Thinker, Auguste Rodin [Фотографія]. *GoodFon*. n.d. URL: <https://www.goodfon.ru/wallpaper/parizh-frantsiia-park-skulptura-myslitel-ogiust-roden.html> (дата звернення: 02.03.2020).

30. Vitruvius, P. *The ten books on architecture*. Harvard university Press. 1914, 331 p.

Information about the author:

Polubok Andrii Pavlovych,

Candidate of Technical Sciences,

Associate Professor at the Department of Design

Kyiv National University of Construction and Architecture

31, Povitrianykh Syl Ave., Kyiv, 03037, Ukraine